

อินเดีย...ความท้าทายสู่การก้าวขึ้นเป็นศูนย์กลางการผลิตโลก

โดย คุณขวัญใจ เตชเสนสกุล

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายวิจัยธุรกิจ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

คงปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจุบัน อินเดียเป็นประเทศที่อยู่ในความสนใจของนักลงทุนทั่วโลก เนื่องจากเศรษฐกิจอินเดียเติบโตอย่างก้าวกระโดดตั้งแต่มีการปฏิรูปเศรษฐกิจในปี 2534 ขณะที่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา อินเดียเป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเร็วที่สุดในโลก เฉลี่ยถึงกว่าร้อยละ 7 ต่อปี สูงกว่าเศรษฐกิจโลกในช่วงเวลาเดียวกันที่ขยายตัวราวร้อยละ 3 ต่อปี ทำให้อินเดียก้าวขึ้นเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 6 ของโลก รองจากสหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น เยอรมนี และอังกฤษ หรือเป็นอันดับ 3 ในทวีปเอเชีย

นอกจากนี้ อินเดียยังมีจุดเด่นที่สำคัญอีก 3 ประการ ซึ่งนายกรัฐมนตรี Narendra Modi ของอินเดีย เรียกจุดเด่นดังกล่าวว่า “3D” ได้แก่ (1) **Demography** หรือจุดเด่นด้านประชากร อินเดียมีจำนวนประชากรกว่า 1.3 พันล้านคน หรือมากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากจีน โดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations) คาดว่า อินเดียจะแซงหน้าจีนขึ้นแท่นเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลกภายในปี 2567 นอกจากนี้ อินเดียยังมีประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-64 ปี ราว 873 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66 ของจำนวนประชากรทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงกลุ่มคนในวัยแรงงานที่มีจำนวนมหาศาล ซึ่งเมื่อรวมกับปัจจัยค่าแรงที่ยังอยู่ในระดับต่ำทำให้ อินเดียเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงจากการมีตลาดแรงงานขนาดใหญ่ (2) **Demand** หรือจุดเด่นด้านอุปสงค์ อินเดียมีความต้องการใช้สินค้าภายในประเทศสูงตามจำนวนประชากรที่มีจำนวนมากและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ตลาดผู้บริโภคระดับกลางของอินเดียยังมีแนวโน้มขยายตัว สังเกตได้จากรายได้ต่อหัว (GDP per Capita) ของอินเดียที่เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ทำให้ปัจจุบันอินเดียกลายเป็นตลาดแห่งโอกาสสำหรับผู้ประกอบการในหลายประเทศรวมถึงไทยในการส่งออกสินค้าและบริการไปยังอินเดีย และสุดท้าย (3) **Democracy** หรือจุดเด่นด้านประชาธิปไตย แม้สังคมอินเดียแบ่งเป็นหลายชนชั้นและวรรณะ แต่อินเดียถือเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลกที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ ในระยะหลังรัฐบาลอินเดียได้เพิ่ม D ตัวที่ 4 เข้ามาเพื่อยกระดับให้อินเดียมีมิติในการแข่งขันที่สมบูรณ์แบบมากขึ้น คือ **De-regulation** ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาอินเดียได้มีการผ่อนปรนและปรับเปลี่ยนกฎระเบียบ รวมถึงมาตรการทางการค้าและการลงทุน เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนตั้งฐานการผลิตในอินเดียมากขึ้น

ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรี Modi คาดหวังว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ อินเดียที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นแรงหนุนสำคัญที่ช่วยพัฒนาภาคการผลิตของอินเดียให้เติบโตอย่างแข็งแกร่ง ดังจะเห็นได้จากนโยบาย “Make In India” ของ Modi ที่ตั้งเป้าพัฒนาอินเดียให้เป็น “ศูนย์กลางการผลิตของโลก” (**Global Manufacturing Hub**) ซึ่งเป็นการท้าทายผู้ที่ครองตำแหน่งดังกล่าวอย่างจีนอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม อินเดียยังมีอุปสรรคหลายประการที่ต้องเร่งหาทางแก้ไข อีกทั้งต้องเร่งยกระดับภาคการผลิตให้ทันกับยุคอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งมีหลายเทคโนโลยีที่หุ่นยนต์ และ Internet of Thing (IoT) ที่ล้วนเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนโฉมหน้าของภาคการผลิต ทำให้ความท้าทายในการพัฒนาภาคการผลิตของอินเดียมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ล่าสุดสภาเศรษฐกิจโลก หรือ World Economic Forum (WEF) ได้จัดทำรายงาน **Readiness for the Future of Production Report 2018** เป็นครั้งแรกเมื่อต้นปี 2561 ซึ่งเป็นการจัดอันดับความพร้อมของภาคการผลิตในประเทศต่างๆ ในอนาคตทั้งหมด 100 ประเทศทั่วโลก ภายใต้ความท้าทายต่อการปรับตัวเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวมีการนำเสนอดัชนีชี้วัดหลัก 2 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างภาคการผลิต (Structure of Production) และปัจจัยขับเคลื่อนภาคการผลิต (Drivers of Production) โดยดัชนีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของอินเดียในการพัฒนาภาคการผลิตในอนาคต ดังนี้

- **โครงสร้างภาคการผลิต** แสดงถึงสถานะของภาคการผลิตของประเทศต่างๆ ในปัจจุบัน ประกอบด้วย 2 มิติสำคัญ ได้แก่ ความซับซ้อนของภาคการผลิต (Complexity) และ ขนาดของภาคการผลิต (Scale) ซึ่งสถานะโครงสร้างภาคการผลิตในภาพรวมของอินเดียอยู่ในอันดับที่ 30 จาก 100 ประเทศ โดยมีญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเยอรมนี เป็นประเทศที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างการผลิตในสามอันดับแรกตามลำดับ ขณะที่คู่แข่งอย่างจีนอยู่ในอันดับที่ 5 ซึ่งหากพิจารณาให้ลึกลงไป ในมิติทั้งสองด้านก็จะพบว่า Complexity (อินเดียอยู่ในอันดับที่ 48) เป็นจุดอ่อนของอินเดีย เนื่องจากอุตสาหกรรมและบริการของอินเดียที่ช่วยเกื้อหนุนกันในภาคการผลิตยังมีความหลากหลายไม่เพียงพอ ส่งผลให้อินเดียไม่สามารถผลิตสินค้าได้หลากหลายเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ขณะที่ในมิติด้าน Scale อินเดียถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 9 สะท้อนให้เห็นถึงขนาดของภาคการผลิตที่ใหญ่ตามขนาดของเศรษฐกิจประเทศ

อันดับคะแนนโครงสร้างการผลิตและปัจจัยขับเคลื่อนการผลิตของอินเดียและประเทศต่าง ๆ

โครงสร้างการผลิต			ปัจจัยขับเคลื่อนการผลิต		
อันดับ	ประเทศ	คะแนน	อันดับ	ประเทศ	คะแนน
1	ญี่ปุ่น	8.99	1	สหรัฐฯ	8.16
2	เกาหลีใต้	8.85	2	สิงคโปร์	7.96
3	เยอรมนี	8.68	3	สวีตเซอร์แลนด์	7.92
4	สวีตเซอร์แลนด์	8.39	4	สหราชอาณาจักร	7.84
5	จีน	8.25	5	เนเธอร์แลนด์	7.75
.
12	ไทย	7.13	25	จีน	6.24
.
30	อินเดีย	5.99	35	ไทย	5.45
.
.	.	.	44	อินเดีย	5.24

ที่มา: Readiness for the Future of Production Report 2018, WEF

- **ปัจจัยขับเคลื่อนภาคการผลิต** เป็นการประเมินปัจจัยสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาภาคการผลิตเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ในอนาคต ประกอบด้วย 6 มิติสำคัญ ได้แก่ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technology & Innovation) ทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) การค้าการลงทุนในตลาดโลก (Global Trade & Investment) กรอบกติกาเชิงสถาบัน (Institutional Framework) ความยั่งยืนของทรัพยากร (Sustainable Resources) และภาวะแวดล้อมด้านอุปสงค์ (Demand Environment) ทั้งนี้ สำหรับภาพรวมปัจจัยขับเคลื่อนการผลิต อินเดียถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 44 จาก 100 ประเทศ โดยมีมิติที่อินเดียได้คะแนนน้อย คือ มิติด้านทรัพยากรมนุษย์ แม้อินเดียมีประชากรวัยแรงงานจำนวนมากและมีค่าจ้างแรงงานที่อยู่ในระดับต่ำ แต่เนื่องจากความรู้และทักษะของแรงงานชาวอินเดียยังอยู่ในระดับไม่สูงนัก ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาในระดับ

ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพไม่ดีนักและไม่ทั่วถึง ส่งผลได้จากค่าเฉลี่ยจำนวนปีในโรงเรียน (Mean Years of Schooling) ของแรงงานชาวอินเดีย อยู่ที่เพียง 6.3 ปี ขณะที่มีส่วนส่วนจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษาถึง 31.5 คนต่อครู 1 คน เทียบกับจีนและไทยที่มีสัดส่วนนักเรียนราว 16 คน ต่อครู 1 คน เท่านั้น นอกจากนี้ คณะแผนของมิติด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของอินเดียที่ต้องพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับศักยภาพที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้ สัดส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP ของอินเดียอยู่ที่ร้อยละ 0.8 ต่ำกว่าประเทศคู่แข่งอย่างจีนที่มีสัดส่วนร้อยละ 2.1 และประเทศผู้นำด้านนวัตกรรมอย่างเกาหลีใต้ที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 4.3 อย่างไรก็ตาม มิติด้านภาวะแวดล้อมด้านอุปสงค์นับเป็นจุดแข็งของอินเดีย เนื่องจากตลาดผู้บริโภคในอินเดียมีขนาดใหญ่ จึงเป็นปัจจัยผลักดันสำคัญที่จะทำให้เกิดการขยายภาคการผลิตเพื่อรองรับความต้องการบริโภค

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าเป้าหมายของอินเดียกับการเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลก ยังคงมีความท้าทายหลายประการที่ต้องก้าวผ่านไปให้ได้ ซึ่งหากพิจารณาเพียงการพัฒนาภาคการผลิตแบบดั้งเดิมที่เน้นใช้แรงงาน จะพบว่าอุตสาหกรรมดังกล่าวในอินเดียยังมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพราะอินเดียมีจุดเด่นที่สำคัญด้านจำนวนประชากรวัยแรงงานและค่าแรงที่อยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม เมื่อมองการพัฒนาภาคการผลิตเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 ในอนาคต รายงาน Readiness for the Future of Production Report 2018 แสดงให้เห็นว่าอินเดียยังคงตามหลังประเทศผู้ผลิตสินค้ารายอื่นอีกหลายประเทศ ถึงกระนั้น คณะหรืออันดับที่อยู่ในระดับต่ำไม่ได้หมายความว่าอินเดียจะหมดโอกาสในการพัฒนาภาคการผลิตของตน ในทางกลับกัน กลับเป็นโจทย์ที่ชัดเจนให้อินเดียใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งอินเดียจะต้องเร่งยกระดับระบบการศึกษาสำหรับประชากรส่วนใหญ่ของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมเสริมสร้างความรู้ความสามารถ รวมถึงทักษะและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่แก่แรงงานชาวอินเดีย อีกทั้งอินเดียคงต้องหันมาสนับสนุนให้เกิดการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเพื่อต่อยอดเทคโนโลยีเดิมของตน รวมถึงสร้างเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตและขีดความสามารถในการแข่งขันของอินเดียได้ในระยะข้างหน้า นอกจากนี้ นโยบายส่งเสริมการลงทุนของอินเดียจะต้องมุ่งเน้นความหลากหลายของอุตสาหกรรมและบริการให้มากขึ้น เพื่อช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของภาคการผลิตให้สามารถผลิตสินค้าได้หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

Disclaimer : ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด

วันที่ 16 กรกฎาคม 2561